

‘In dit land zie ik geen bloed’

**Alleenstaande minderjarige
asielzoekers (amv's) lopen met
grote regelmaat weg uit de azc's
om te voorkomen dat ze het land
uit worden gezet.** Vooral

Afghaanse jongeren kiezen liever voor een leven in de illegaliteit dan dat ze terugkeren. „Ik ben elke dag bang dat de politie door die deur komt.”

DOOR JUDITH JANSSEN

INTERVIEW
ILLEGAAL

De glazen deur naar de woonkamer houden ze altijd angstvallig in de gaten. Stel dat de politie komt, dan zijn ze misschien niet op tijd om door het raam, via het balkon, weg te komen. Een avondje rustig op de bank televisie kijken, is er voor de achttienjarige Ohsid en Amir (niet hun echte namen) niet bij. De angst domineert. De angst om door de vreemde delingenpolitie te worden opgepakt en op het vliegtuig te worden gezet naar Afghanistan. Net zoals hun vriend onlangs overkwam. Die was 'zo dom' geweest om nog even een paar spullen op te gaan halen in het asielzoekerscentrum (azc) in Maastricht en daar stiekem te blijven slapen. Diezelfde nacht heeft de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) hem van zijn bed gelicht en in detentie genomen.

Geweld

Ohsid en Amir zijn illegaal in Nederland. Hun asielaanvraag is afgewezen, ze moeten terug naar Afghanistan. Ze willen niet terug. „Teruggaan betekent een leven vol dood en geweld. Ik wil hier blijven en mijn school afmaken”, zegt Ohsid. Hij gaat - ook nu zijn asielaanvraag definitief is afgewezen en hij in de illegaliteit is verdwenen - nog wel gewoon naar school. Of dat na de zomervakantie ook nog kan, weet hij niet. Of hij in dit afbraakpand in Maastricht na de zomer überhaupt nog woont, ook niet. „Ik ben de weg kwijt, want ik weet niet goed wat ik moet doen. Ik heb gehoord dat in dit land niemand doodgaat van de honger en ik zie hier ook geen bloed. In Afghanistan wel. Daarom blijf ik hier. Dan maar zonder pasjes en paspoort. Ik weet dat ik illegaal ben en dat ik niet veel meer kan dan binnen zitten en afen toe op en neer naar de Jumbo.” Ohsid en Amir wonen met drie jongeren in een oude flat in Maastricht. Allemaal zijn ze uitgeprocedeerd en illegaal in Nederland. En ze hebben allen de asielopvang verlaten vlak

voordat ze achttien werden. Formeel weet niemand waar ze zijn. De jongens slapen met zijn allen op twee kleine kamertjes. De woonkamer is opgeruimd. In de hoek staat een fitnessapparaat en liggen een paar halters. Gekocht door het Vlotteam, dat zich al jaren inzet voor uitgeprocedeerde asielzoekers. Wie de deur niet uit durft, kan sporten. Inactief raken, is funest voor deze jongeren, voor wie de verleidingen van drank en drugs op de loer liggen.

Procedure

Verschillende organisaties in Limburg, zoals het Nidos, het Vlotteam van het Leger des Heils, de ISK en de dienst Kerk en Samenleving, maken zich ernstig zorgen over de groep minderjarigen van wie de asielaanvraag is afgewezen. Het gaat om jongeren die vlak voor hun achtentiende verjaardag het azc willen verlaten en de illegaliteit ingaan om te voorkomen dat ze het land uit moeten. Zeker twintig jongeren dreigen in Maastricht op straat te komen, met alle gevolgen van dien.

„De lechlij op papier wil niet zeggen dat zij daadwerkelijk volwassen zijn of al hun problematiek al achter zich kunnen laten. Dit zorgt voor schrijnende situaties en vanuit het Nidos maken we ons ernstige zorgen dat het aantal gevallen de komende maanden zal toenemen”, zegt Michael Johnen, regionaarnamen van voorlichtingsinstelling Nidos. Hij schreef - net als de andere organisaties - een brief aan de Maastrichtse wethouder Gerats. Volgens het Nidos maakt een deel van de jongeren nog kans in een zogeheten herhaalde asielaanvraag (hawa), een asielaanvraag gebaseerd op nieuwe feiten. „Er moeten plekken zijn om aan die hawa te kunnen werken. Vanaf de straat kun je niet aan je toekomst werken. Er is rust voor nodig om de vaak heftige zoektocht te starten”, staat in de brief. Bovendien zijn de jongeren vatbaar voor invloeden van criminele organisaties. Er is een

Amir en Ohsid weten niet hoe hun toekomst eruit ziet. Terug naar Afghanistan gaat niet, zeggen ze. In Nederland mogen ze niet blijven. FOTOLBRANNE BODEVES

groep jongeren die het leven op straat of zonder begeleiding leven niet aan kan, zegt Johnen. „We weten dat sommige jongeren vatbaar zijn voor de verleidingen die criminele bendeleden ze voorhouden. Pasis er nog een pupil van ons opgepakt wegens de verkoop van harddrugs. Daarnaast hebben veel jongeren die nog in het azc zitten een drugs- en drankprobleem. Ook dat kan problemen geven als ze de opvang verlaten. Met meisjes moet je helemaal oppassen, want die zijn extra kwetsbaar.”

Facebook

Ook als de jongeren uit beeld zijn, blijft het Nidos formeel hun voogd. Soms is er nog contact via sociale media. „Dan horen we bijvoorbeeld via Facebook waar ze wel eens uit zouden kunnen hangen”, zegt Johnen. „We proberen te voorkomen dat ze in de illegaliteit gaan door daar met ze over te praten, maar uiteindelijk beslissen ze zelf.” Volgens Johnen hebben die jonge-

ren vaak best een groot netwerk opgebouwd en kunnen sommigen terecht bij familie of bij mensen uit hun (geboorts)gemeenschap. Sommigen reizen door naar het buitenland en anderen vinden tijdelijk onderdak bij het Vlotteam in Heerlen of Maastricht. Om te voorkomen dat minderjarigen echt op straat terecht komen, belt het Nidos regelmatig zelf met het Vlotteam of het Leger des Heils. „Soms weten we dat jongeren willen vertrekken uit de opvang. We proberen ze er altijd van te overtuigen dat vooral niet te doen, maar als ze dat toch willen, willen we inderdaad kijken of ze ergens in de opvang terecht kunnen”, zegt Johnen. „Het zijn kinderen. Die laat je niet aan hun lot over. Bovendien zijn wij voogd tot hun achtentiende. De DT&V mogen we niet informeren over eventuele plannen van een jongere om weg te lopen, maar we proberen wel altijd zo goed mogelijk samen te werken. We hebben een beroepsgeheim, en het vertrouwen

van die jongeren willen we niet schaden. We merken wel dat DT&V de jongeren al een paar dagen voor hun achtentiende komt ophalen om te voorkomen dat ze stiekem vertrekken.” Zo ging het min of meer ook bij Ohsid en Amir. Beiden hebben al een afwijzing gekregen toen ze nog in Budel in de zogeheten procesopvanglocatie (pol) zaten, waar ze door de IND werden gehoord. Ze waren toen zestien jaar. Tot hun achtentiende mochten ze vervolgens worden in de speciale amv-opvang in Maastricht en kregen ze onderwijs bij de ISK-school.

Taliban

Ohsid komt uit Afghanistan. Op zijn zestiende vluchtte hij naar Nederland uit angst voor de Taliban. Ohsid behoort tot de Hazara, een minderheidsgroep in Afghanistan. Hij is geboren als moslim, maar niet praktiserend. Het leven in Afghanistan was niet veilig, zegt hij. „Ik had een slecht leven, vol gevaar en angst. Het was altijd vechten.”

In 2015 zei zijn vader dat hij moest vluchten en in zijn eenjarige reisde Ohsid naar Europa. Vanuit Turkije stak hij de Middellandse Zee over naar Griekenland. Van de zestig medebootvluchtelingen verdronken er die reis veertig. Ohsid werd gered door een vissersboot. In Nederland kwam hij - net als alle alleenstaande minderjarige vluchtelingen die hier aankloppen - terecht in de speciale opvang voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). Al vrij snel kreeg hij van de IND te horen dat zijn asielaanvraag was afgewezen. Op zijn achtentiende zou hij terug moeten naar Afghanistan. Tot zijn achtentiende verjaardag zou hij in de amv-campus in het azc in Maastricht wonen, waar nog zo'n vijftig amv's wonen. Stuk voor stuk jongeren die zijn uitgeprocedeerd of nog in de asielproceduur zitten. Hij was best lastig in de opvang, geeft Ohsid toe. „Ik sliep nauwelijks en ging vaak naar de dokter. Ik had

„
Veel jongeren die nog in het azc zitten hebben een drugs- en drankprobleem. Ook dat kan problemen geven als ze de opvang verlaten.”

Michael Johnen, Nidos

ook woedeaanvallen. Ik heb een tafel kapotgeslagen. Bijna alle jongeren op de campus drinken alcohol of gebruiken drugs. Met drank op gaan ze dansen en met niet gaan ze lachen. Maar eigenlijk wil iedereen rustig worden in zijn hoofd. Ik ook.” In de amv-opvang hoort hij ook dat er jongeren zijn die al jaren illegaal leven in Nederland. Hij hoort ook dat, als je niet wilt worden uitgezet, je een paar maanden voor je achtentiende verjaardag moet vertrekken uit de opvang anders komt de DT&V je halen.

Angst

Ohsid en Amir besloten het asielzoekerscentrum te verlaten. Ohsid eerst, afgelopen april. Amir een paar maanden later. Hij leeft pas een paar weken als illegaal. De angst houdt hem binnen. Als hij thuis komt uit school, doet hij weinig anders dan binnen zitten. Ook al vindt hij het soms te druk in zijn flat, vooral in de weekenden als er feestjes worden georganiseerd. Hij

denkt erover bij een kennis te gaan wonen.

Het Vlotteam - onderdeel van het Leger des Heils - is de enige opvangorganisatie in Limburg waar uitgeprocedeerde asielzoekers terecht kunnen voor opvang en begeleiding. Er zijn wel twee bed-bad-broodvoorzieningen, in Venlo en in Sittard, maar die capaciteit is beperkt en zij bieden enkel een bed, eten en een douche. Bij het Vlotteam krijgen de jongeren een dak boven hun hoofd en worden ze geholpen met het voorbereiden van (nieuwe) asielprocedures of met eventuele terugkeer. Ook krijgen ze leefgeld en het team helpt ze met actief te blijven. In 2016 werden 53 uitgeprocedeerde asielzoekers opgevangen: 22 in Maastricht en 31 in Heerlen. „Ongeveer een derde daarvan was oud-amv en het zijn bijna allemaal Afghansen. Maar we verwachten dat dit aantal gaat groeien”, zegt coördinator Pol Verhele. „Misschien mag het niet, maar iedereen kijkt de andere kant op. We helpen waar de problemen zich aandienen, maar de mogelijkheden zijn beperkt. Het is een ramp als de amv's op straat komen.”

Ohsid hoopt ondanks dat hij in Nederland nergens meer recht op heeft, toch hier een toekomst op te bouwen. Hij wil timmerman worden, net als zijn vader. De komende drie maanden mag hij in de woning van het Vlotteam blijven. Wat er daarna gebeurt, weet hij niet. „Misschien dat God ons kan helpen.” De jongens bidden vaak tot hem sinds ze zich hebben bekeerd tot het christendom. Het geloof geeft ze rust en hoop, zeggen ze. Elke week gaan ze naar Meerssen naar de kerk. Ze voelen zich er goed bij. „De mensen van de kerk hebben ook wel een slaappakts aangeboden, maar dat wilde ik niet. Ik wil alleen leven. Ik wil het zelf doen.”

Reageren?
judith.janssen@delimburger.nl